

Nika Potinkara
Kulttuuriperinnön politiikkaa saamelaismuseoissa

Abstrakti VI Kansatieteen päiville 19.-20.3.2010

Kulttuuriperinnön ajatellaan yleensä välittyvän ajan saatossa sukupolvelta toiselle. Se, mitä kulloinkin pidetään kulttuuriperintönä, määritellään kuitenkin nykyisyydestä käsin. Kulttuuriperintö voidaan siis nähdä konstruktiona, jota luodaan nykyisyydessä ja jonka tuottamisen prosessia ohjaavat nykyiset intressit ja tarpeet. Kulttuuriperintöä tuotetaan muun muassa museoissa, jotka näyttelyissään rakentavat esityksiä menneisyydestä. Nämä esitykset ovat väistämättä valintojen tulos, ja niihin vaikuttaa se, millaisia tarinoita menneisyydestä halutaan kertoa.

Tarkastelen esityksessäni joitakin esimerkkejä kulttuuriperinnön politiikasta kahden saamelaismuseon perusnäyttelyissä. Saamelaismuseot pyrkivät erottautumaan siitä kolonialistisesta perinnöstä, joka on leimannut monien länsimaisten etnografisten museoiden esityksiä ”primitiivisistä” kansoista. Etnosentrisiä toiseuden representaatioita ei haluta enää toistaa; saamelaisuutta määritellään nyt toisenlaisista lähtökohdista. Rakentaessaan esityksiä saamelaisuudesta museot osallistuvat saamelaisen kulttuuriperinnön tuottamisen prosessiin. Samalla ne ovat mukana nykypäivän etnopolitiittisissa kamppailuissa, joissa kulttuurilla ja historialla perustellaan poliittisia vaatimuksia.